

**Velja po pošti:**  
za celo leto naprej .. K 40—  
za en mesec .. " 3.50  
za Nemčijo celoletno .. " 45—  
za ostale inozemstvo .. " 50—  
**V Ljubljani na dom:**  
za celo leto naprej .. K 36—  
za en mesec .. " 3—  
V spravi prejemov mesečno .. 2.50  
**Sobotna izdaja:**  
za celo leto .. K 8—  
za Nemčijo celoletno .. " 10—  
za ostale inozemstvo .. " 13—

# SLOVENEK

**Inserati:**  
Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)  
za enkrat .. po 50 v  
za dva in večkrat .. " 45—  
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.  
Ob sobotah dvojni tarif.  
**Poslano:**  
Enostolpna petstvarsta K 1—  
Ishaja vsak dan tsvemisi nedelje in praznike, ob 3. uri pop.  
Redna letna priloga voznik red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

## Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

### Nemški krščanski socialci in avstrijska jugoslovanska politika.

V zborniku »Oesterreich von Innen«, ki je izšel v maju 1917 z namenom, da informira v Nemčiji vse tiste kroge, ki si žele tudi o naši monarhiji in njenih problemih objektivnih informacij, je označil bistvo in pomen nemške krščansko-socialne stranke njen gospodskoborni član, bivši minister dr. vitez Wittek s sledečimi besedami: »Ona združuje svoje pristaše v cesarju zvesto, brez pridržka avstrijsko-patriotično zvezo, ki se s pravico sme imenovati državna stranka, ker ima vedno blagor celokupne države pred očmi in vidi kljub svojemu nemškemu značaju, ki ga neupogljivo varuje, svoj poklic tudi v tem, da pomaga blažiti narodna nasprotja s pomočjo stikov, ki jo vežejo z enakovernimi drugih narodov.«

V to poklicanost nemških krščanskih socialcev za posredovanje in oblaženje nasprotja med nemškim in drugimi narodi tostranske polovice naše monarhije so narodi dolgo časa verjeli. In to ne samo katoliški politiki, tudi bolj ali manj svobodomiselnih politikih nenemških narodov so imeli dolgo to vero. Ta vera ni bila toliko vera v njene vodilne politične osebnosti, kot vera v krščanska etična načela. Svobodomiselnost avstrijskih Slovanov je še jako mlado in tiči še globoko v krščanstvu. Mnogo je k tej veri pripomogla dejanska potreba. Vsak, kdor je verjel v zakonit, miren izhod iz naših nevzdržnih narodnih razmer, je nujno moral misliti in verjeti v sporazum med narodi. Ta sporazum pa terja od dozdaj krivično na račun drugih narodov privilegiranih Nemcev — odpoved. Taka odpoved je pa možna le pri globokih moralnih silah, ki jih pri nemških nacionalcih ni nihče nikoli pričakoval, medtem ko se je pri krščanskih socialcih vendar vsakdo vsaj na krščanski program zanašal.

Stranka nad, ki so jih stavili vanjo narodi, ni izpolnila. Danes je tudi brez koristi misliti na to, kako ogromnih zaslug bi si bila stranka pridobila z uresničenjem teh nad za katoličanstvo. Ko je stranka prišla do vpliva in bi bila morala začeti uresničevati veliko avstrijsko misel, te avstrijske misli ni iskala in tolmačila iz srca ljudstva, ampak iz teženja malega dela aristokracije, ki se ji je pridružil bolj iz tradicije kot iz politično-načelnih potreb, in iz političnega umevanja nemškega meščanstva. Aristokracija je v svojih početkih gotovo bila dinastično veliko-avstrijska, morda tudi po večini katoliška. V zadnjih letih pa se je tako prepletla z velefinanco in veleindustrijo, da je prišla v nepremost-

ljivo interesno nasprotstvo z večino ljudstva. Kar pa je v nasprotstvu z večino ljudstva, po modernih političnih pojmihi ne more tvoriti temelja za celokupno avstrijsko politično misel. Nemško meščanstvo vidi smisel in smoter naše države v tem, da preskrbuje njegove sinove z uradniškimi mesti med nemškimi narodi. V tem pojmovanju je podlaga vsemu njegovemu pretiranemu, zagrizenemu narodnemu boju. Torej tudi sumljiv vir za orientacijo stranke, ki hoče biti državna, ki hoče po narodni spravi graditi veliko Avstrijo.

Aristokraciji in šovinističnemu meščanstvu na ljubo je stranka vedno bolj žrtvovala svoja načela. Uvaževala je praktične razmere. Mislila je, da ji to narekuje potreba samoobrambe. Posebno daleč je šla v tej smeri med vojno. Magnatoma na ljubo je hujskala na vojno kot nobeden drug, da bi se priljubila meščanstvu, se je trdno združila z nemško nacionalno zvezo. In zgodilo se je nekaj nepričakovanega, z načeli, ki jih je krščansko socialna stranka kot politično-nerabna opustila, ji socialni demokrati prevzemajo široke mase. Vsa javnost ima danes vtis, da je nemška krščansko socialna stranka, stranka odžagane veje...

Od nekaj so bili zgodovinarji te misli, da je bodočnost naše države na jugu. Eni so rekli, da je njeno težišče v Budimpešti, drugi, da je v Zagrebu, tretji v Sarajevu ali še dlje doli. Praktična avstrijska politika je hodila druga pota. Proti noturi so skušali diplomati z vso silo predstaviti težišče na zapad. Ta politika je prinesla našim deželam poraz na zapadu in nas je odtujila na Balkanu. Nemški zgodovinar Kralik pravi, da so nam bile balkanske dežele pred zavzetjem Carigrada od Turkov bližje, kakor so nam sedaj.

Stojimo pred novim reševanjem balkanskega problema. Kako se bo rešil, ne vemo. Balkanizacija Rusije in s tem ustvarjeno novo vulkanično ozemlje za Evropo nam vzbuja slabe slutnje. Bistveni del balkanskega problema je jugoslovansko vprašanje. Tu ima monarhija besedo.

Nemška krščansko-socialna stranka si prisvaja z ozirom na svoje namišljeno velikoavstrijsko državno stališče vlogo sodnika v našem vprašanju. Od časa do časa prinaša njeno glasilo »Reichspost« poročila o našem narodnem gibanju. Za ta poročila velja v polnem obsegu »kakršna glavnica, taka govorica.« Ne trudi se, da bi pokazala za življensko vprašanje avstrijskih Jugoslovancev ljubezen ali vsaj pravično umevanje, že v okviru monarhije bi morala po njenem očitnem prepričanju začeti reševati jugoslovansko vprašanje le težka pest.

»Reichspost« od 9. marca t. l. prinaša zopet uvodnik o jugoslovanskih deklaracijah. Ko prizna veličastno množino podpisov, nabranih za našo deklaracijo po vseh deželah, ki tako častno dokazujejo našo složno enodušnost v tem vprašanju, se navno tolaži, da nas bo razbilo in razcepilo vprašanje, kako naj se naša država uredi. Na vsak način skuša sama sebe prepričati, da Srbi, Hrvatje in Slovenci deklaracijo vsak po svoje umevamo, da je naše enotno politično prepričanje le navidezno, le na zunaj, da je le prisiljena zveza dveh nasprotujočih si načel. Zlohotno povdarja podobnost jugoslovanske deklaracije s krškim paktom. Brezpogojna samoodločba Jugoslovancev ji je samo iz obeh deklaracij izluščeno jedro. In to jedro je zanjo seveda svobodomiselnost demokratična republika. Dokaz za to pa so seveda obširne bele lise jugoslovanskih političnih listov. In to naj resno prevdarijo merodajni krogi, ki sami pomagajo.

V krščanski apologetiki se gospodje tega načina dokazovanja pač niso učili! Takega postopanja nasproti narodu, ki je ubranil srednjeevropsko krščanstvo in kulturo pred nevarnostjo, ne narekuje krščanska morala. Avstrijsko državno stališče s takim ravnanjem ne bo pridobilo. Edina tolažilna misel za Bolkan je, da je tako stališče za vsako avstrijsko stranko smrtonosna bolezen, in da se znaki pri krščanskih socialcih že kažejo. Ta zavest je pri celotni stvari edina privlačna sila za našo monarhijo na Balkanu. Drugače bi podobno stališče naših večjih strank moralo odbijati od nas vsakega soseda.

Krščanski socialci danes velikoavstrijsko misel ravnotako bistroumno izvršujejo, kakor uveljavljajo demokratično stališče. Nekdo je namreč dejal, če se umeva pod demokratizacijo naše politike napolnjevanje gospodske zbornice z bankrotnimi politikami iz ljudske zbornice, so začeli nemški krščanski socialci velikopotezno akcijo, ki obeta velike in hitre uspehe. Vsi njeni mestni zastopniki bodo lahko v kratkem v prijetni Pattajevi družbi.

### Rešitev narodnega vprašanja v Avstriji in Jugoslovani.

Kot posnemamo po »Preši«, je izdelal poslanec dr. Korošec elaborat, v katerem je označeno stališče Čehov, Jugoslovancev in menda tudi Poljakov do rešitve narodnega vprašanja v Avstriji. Vodilne misli v tem elaboratu so sledeče:

Jugoslovani zamorejo pri rešitvi narodnega vprašanja sodelovati samo v slučaju, da je podlaga razpravljanju majniška

deklaracija iz l. 1917. Majniška deklaracija se ozira, kot znano, ne samo na avstrijske Jugoslovane, ampak tudi na tiste, ki žive v ogrski državi in v Bosni in Hercegovini. Podobno je s češko deklaracijo. Zato stojita seveda imenovana naroda na stališču, da se mora rešiti narodnostno vprašanje v celokupni monarhiji istočasno, ne samo v naši državni polovici. Težkoče, ki jih bodo delali tej rešitvi narodnostnega vprašanja Nemci in Mažari, so velike in jih vidi vsakdo. Tudi zaenkrat razmere niso še toliko dozorele, da bi razpravljale v tem smislu moglo računati na uspeh. Narodi ne žive od danes do jutri; njihovo življenje se ne dá primerjati z življenjem posameznika. Jugoslovani so predložili vladi podrobno sliko, kako si žele urediti svojega vprašanja v monarhiji. Sedaj je stvar vlade in vseh faktorjev, ki imajo pri tem besedo, da pristanejo na stališču od katerega ne moremo odnehati.

Ker se torej očitno Čehi in Jugoslovani sedaj pogajanj o ureditvi narodnega vprašanja na podlagi vladnega načrta ne bodo udeležili, bi bilo razpravljanje brez imenovanih v prvi vrsti prizadetih narodov brez pravega pomena in se bržkone niti ne bo vršilo.

### Državni zbor.

Na Dunaju, 12. sušca 1918.

Govor poslanca dr. Benkoviča.

V današnji seji je govoril poročevalec dr. Benkovič:

Visoka zbornica! Pravkar smo slišali iz ust našega justičnega ministra utemeljevanje naše predloge; z obžalovanjem pa moram konstatirati, da ekselencia g. justični minister ni našel nikakega izraza obsodbe, s katerim bi bil označil in ožigosal nečuvstva grozodejstva, umore, požige in druge zločine, ki so se izvršili na mnogih žrtvah, ki se niso mogle braniti. Predlagani zakon je kompromis med odsekom in vlado in ima kot tak pač vse lastnosti kompromisa. Zastopniki zbornice v odseku smo šli z zahtevami veliko dalje, a nismo mogli pridobiti vlade za svoje načrte, tako da smo stali pred alternativno: ali sprejmemo predlogo ali pa nadaljujemo boj z gosposko zbornico in vlado. Odločili smo se za prvo in glasovali v odseku za kompromisno predlogo.

Govornik predlaga nato izpremembo nekaterih določb v predlogi in nadaljuje:

Zgodila se je cela skala zločinov, od umora in požiga do nasilstva napram ženskam. Zločinci, ki imajo stvari na vesti, pa hodijo še vedno svobodni in so dekorirani, dasi je naš klub vložil že ogromno število interpelacij in navedel notri ne morebiti pavšalna sumničenja, ampak čiste

### LISTEK.

#### 17 Nevidni človek.

Anglički spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

Izprva sploh ni hotela ničesar vedeti o tem, kar sta bila slišala. Prisilila je bila Halla, da molči, med tem pa ji je Henfrey povedal celo zgodbo. Vse skupaj se ji je videlo malone sama budalost — nemara sta ravno premakala pohištvo.

»Slišal sem ga reči: 'Sramotno'; zares sem ga,« je rekel Hall.

»Jaz tudi, Mrs. Hallova,« je dejal Henfrey.

»Menda vendar ne!« je začela Mrs. Hallova.

»Pst!« je rekel Mr. Teddy Henfrey.

»Kaj nistem slišal okna?«

»Kakšno okno?« je vprašala Mrs. Hallova.

»Okno v posebni sobi,« je dejal Henfrey.

Vsi so napeto poslušali. Mrs. Hallova je imela oči uprte naravnost pred se in je zrla, ne da bi videla na blesteča podolgasta vrata od krčme, belo, živahno cesto in osprede Huxterjeve prodajalne, ki se je svetilo na junijskem solncu. Kar nenkrat so se odprla Huxterjeva vrata.

in prikazal se je Huxter od razburjenja žarečih oči in je mahal z rokami.

»Halot!« je zavpil Huxter, »ustavite tatul!« in stekel je postrani čez cesto proti dvoriščnim vratom in izginil.

Hkratu se je začel hrup iz posebne sobe in glasovi zapiranih oken.

Hall, Henfrey in cela človeška vsebina točilnice se je naenkrat vsula na vrat na nos na ulico. Videli so nekoga švigniti za vogal proti cesti, ki pelje proti planjavi, in Mrs. Huxterja, ko je izvršil komplicirani skok po zraku, ki se je končal z obrazom in ramo na tleh. Dol po cesti so ljudje začudeno stali ali jim pa tekli nasproti.

Mr. Huxter je bil nezavesten. Henfrey se je sklonil k njemu, da je to doznal, Hall pa in dva delavca iz točilnice so udrl neutegetoma proti vogalu, vpjooč nesoglasne reči, ter videli Mrs. Marvela, ko je pravkar izginil za vogalom cerkvenega obzidja. Po vsej priliki so se povzdignili do nemogočega sklepa, da je bil to nevidni človek, ki je iznenada postal viden, in so pri tej priči zdrveli po ulici za njim. Pa Hall je komaj tekkel kakih deset korakov, ko je na ves glas od začudenja zakričal in zletel kakor je bil dolg in širok na stran, trdno držeč enega delavca in potegnivši ga za seboj po tleh. Bil je napaden kakor napade igralca pri footbalu. Drugi delavec je pritekel v krogu, ostrel, in ko je opazil, da se je Hall sam po sebi zvrnil, se je obrnil, da nadaljuje gonjo; a v tistem hipu

mu je nekdo podstavil nogo, prav kakor Huxterju. Ko se je nato prvi delavec pobral na nogo, ga je vrغل na stran udarec, ki bi bil lahko vola podrl.

Ko je padel, je izza vogala pridrvela množica od vaske zelenice sem. Prvi je bil, kakor je bilo videti, lastnik kokosovega igrišča, močan človek v modrem jopiču. Zavzel se je, ko je videl malo ulico prazno, samo oni trije so se neumno kobacali po tleh. Tedaj pa se je nekaj pripetilo njegovi najzadnji nogi in zvrnil se je, kakor je bil dolg in širok, po tleh ravno še ob času, da je zamotal nogo svojemu bratu in družabniku, ki mu je bil takoj za petami. In ta dva je cela gruča privihra-vih ljudi osuvala, povaljala, pohodila in preklinjala.

Tisti čas, ko sta Hall in Henfrey stekla z delavcema iz hiše, je Mrs. Hallova, ki so jo izučile mnogoletne izkušnje, ostala v bari zraven cerkemske blagajne. Zdajci so se odprla vrata posebne sobe in prikazal se je Mr. Cuss, ki jo je nevtogoma udrl dol po stopnicah proti vogalu, ne da bi se sploh ozrl nanjo. »Držite ga!« je vpil, »glejte, da ne izpusti tiste cule! Vidite ga lahko toliko časa, dokler drži culo!«

On ni ničesar vedel o Marvelu, ki mu je nevidni človek izročil knjige in culo zunaj na dvorišču. Obraz Mrs. Cussa je bil srdit in odločen, ali njegova oprava je bila pomanjkljiva — imel je na sebi ohlapno belo kratko krilo, ki bi moglo veljati

samo na Grškem. »Držite ga!« se je drl »Moje hlače ima! In celo župnikovo obleko!«

»Hitro poskrbite zanj!« je zavpil Henfrey, ko je hitel mimo na tleh ležečega Huxterja; ko pa je zavil okrog vogla, da se pridruži hrušču, se je ročno zvrnil v nedostojno lego na tleh. Nekdo v polnem begu mu je stopil na vso moč na prst. Zavpil je, se valil, da bi se pobral na nogo, pa je iznova zadobil udarec, ki ga je vrغل zopet na vse štiri, in tedaj se je zavedel, da se ne udeležuje lova, nego nerednega bega. Vse je drlo nazaj proti vasi. Zopet je vstal in zopet je bil močno udarjen za ušesa. Opotekel se je, pa se je obrnil nazaj proti »Konjiču« in je pri tem skočil čez zapuščenega, zdaj sedečega Huxterja, ki se je bil spotoma nanj nameril.

Ko je bil sredi krčmških stopnic, je zaslišal nenaden srdit krik, ki se je vzdigoval razločno izmed cele zmede glasov, in glasen plosk po obrazu nekega. Izpoznal je glas kot glas nevidnega človeka in vsi znaki so pričali, da je bil to glas človeka, ki ga je bolesten udarec iznenada razjaril.

V naslednjem trenutku je bil Mr. Cuss zopet v posebni sobi.

»Nazaj prihaja, Bunting!« je zaklical planivši noter. »Reši se!«

(Dalje.)

konkretna dejstva z navedbo kraja, časa in imen žrtv in zločincev. Vojni minister je rekel v delegacijah, da so to posamezni slučaj in da bo hvaležen, če mu navedemo dejstva, da kaznuje krivce. Najprej je čudno, da moramo mi zbirati vojnemu ministru, ki je za te stvari odgovoren, material. On bi jih moral poznati bolje kot mi. Jaz sem v juliju 1917 navedel v svojem govoru slučaj, da je bilo umorjenih veliko število ljudi po nedolžnem. Imenoval sem krivca. A štiti ga visoki generali in nahajal se je v svobodi, da si je bil obdolžen goljufije, poverbe, tatvine in trojnega umora. Kot opravičilo za razne izgrede vojaštva navajajo »vojno psihozo«.

Dunaj, 13. marca 1918.

Začetkom današnje seje so stavili poslanci Jarc in tovariši na poljedelskega ministra glede zavarovanja pomladne setve sledeče nujno vprašanje:

»Pomladna setev stoji neposredno pred nami. Toda nerednosti pri organizaciji prehrane bodo imele za posledico, da moramo računati z nadaljnim nazadovanjem produkcije, ker bo kmetom z zapoznelimi in neprimernimi odredbami onemogočeno obdelati polje pravočasno in primerno. Na Kranjskem manjka na primer najmanj 200 vagonov semenskega krompirja, ker je vojaštvo preveč rekviriralo. Goriški begunci, ki so se vrnili, umirajo lakote, ker nimajo nobenih živil, kaj šele semena. Podpisani vprašujejo torej:

1. Kakšne odredbe je sklenila vlada glede nakazila semen?
2. Ali je pripravljena vlada ustaviti takoj rekviriranje klavne živine?
3. Ali bo odredila vlada takojšen odpust starejših letnikov in poskrbela za primerne dopuste v svrhu obdelovanja polja?
4. Ali bo vlada poskrbela, da prevzame vojaški erar preživljanje odkazanih vojaških skupin kakor tudi eraričnih konj?
5. Ali bo vlada za čas obdelovanja polja zopet zvišala kvoto samooskrbovalcev?

Predlagamo, naj se izreče temu predlogu nujnost v zmislu § 69. državnozbornskega poslovnika.

Predsednik dr. Gross izjavi, da se bo glasovanje o nujnosti vršilo po rešitvi kongruje. Pride začetkom jutrišnje seje na vrsto.

Zbornica preide nato k razpravi o prvi točki dnevnega reda: kongruja. Poroča baron Fuchs. Nato govori naučni minister dr. Cwiklinski, ki poziva zbornico, naj sprejme predlog.

Poslanec Hillebrand (nemški socialni demokrat) izjavlja, da priznavajo socialni demokrati, da se nahaja precejšen del duhovščine v slabem gnetnem položaju, toda cerkev mora sama skrbeti za plačilo svojim služabnikom.

#### Govor posl. dr. Zahradnika.

Izmed poslancev duhovnikov sta govorila v debati glede kongruje grškokatolič. župnik Oneskevyc in čeh dr. Zahradnik. Slednjega izvajanja so bila v marsičem zanimiva za razmere duhovščine na Češkem. Zato objavljamo govor v glavnih potezih.

Visoka zbornica! Nisem se oglasil k besedi iz osebnih razlogov; sedanja vladna predloga glede kongruje pri moji osebi ne bo prišla nič v poštev. Zato govorim o stvari brez osebnega interesa, ker dobivam dan na dan pisma čeških in nemških duhovnikov, starih in mladih, naj se vendar zavzamem zanje. Imam dovolj poguma, da priznam, da obstoja v dohodkih duhovščine veliko nesorazmerje; čemu tudi zapirati oči pred gotovo resnico? Malo število pripadnikov duhovskega stanu na Češkem živi res v izobilju. A kako pride ostalih 90% revne duhovščine do tega, da se premoženjsko stanje duhovščine generalizira in da mora ogromna večina živeti v pomanjkanju?

Rekli boste: Razdelite si najprej dohodke duhovščine med seboj sorazmerno! Prepričan sem, da bo do tega prišlo in da se bo Cerkev, kar se tiče čisto zunanjih zadev, prilagodila novemu času, ki bo prišel po vojni. A sedaj ni čas za take obširne reforme, sicer se nam lahko zgodi: Roma deliberante Saguntum periit. Pomoč duhovščini je nujno potrebna in ne sme biti odvisna šele od poteka težavnih in dolgotrajnih razpravljanih splošno reformnega značaja.

Čujem ugovor: Čemu pa rabi duhovnik denar? Saj ni oženjen. Za koga naj štedi? Tu moram reči, da ne živi caelebs (ne-ženjeni) nič ceneje kot oženjeni. Pri duhovniku so razmere čisto posebne. Navadno izhaja iz revne rodovine. Njegovi bližnji in daljni sorodniki so vsi prepričani, kako dobro se mu godi, in smatrajo za samoočebni umevno, da se smejo zatekati k njemu v stiski. Dalje moramo upoštevati tudi to, da spada duhovnik k izobraženstvu. Pravijo, da se duhovniki na deželi radi pokmetijo. Kako pa boste to preprečili? Duhovnik mora imeti sredstev, da si oskrbi knjiž, po katerih se lahko izobraža

dalje in ostane v stiku z napredkom vede in umetnosti svojega naroda. Jaz trdim še več: Duhovnik mora biti na deželi v svoji župniji prva oseba. Podpirati mora vsako v resnici kulturno gibanje.

Pa pravite: Duhovnik ima lepe dohodke od šole. So župniki, kjer nese štola res večje dohodke. So tudi duhovniki — obžalujem, da je tako, a rečem raje sam kot da bi moral to reči kdo drugi — ki štolo temeljito izrabljajo za pomnožitev svojih dohodkov. A gospoda moja, to so silno redki posamezni slučaj, avis rarissima. Potem pomislite še to: Po 40 letih službovanja ima duhovnik 1000 K pokojnine. Ali ni prisiljen, gledati na to, da si med službo kaj prihrani? Dajte duhovniku primerno plačo in 99% jih bo veselo, da so se odkrižali sitnosti s šolo! Jaz nimam nikakih dohodkov iz šole. Užival sem pa jih kot kaplan in vem, kako so mi bili mučni.

Pri govoru o duhovniškem položaju ne smem kot Čeh pozabiti še ene stvari. Med to vojno so očitali češki duhovščini nelojalnost. Na prestol nadškofa v Pragi in Olomucu so posadili tuje in grof Stürgkh mi je na mojo pritožbo odgovoril, da je stara navada, da zasede nemški plemič nadškofijsko stolico v Pragi. Ali je to v interesu Cerkev? Kaj bo reklo k temu ljudstvo? Prepričan sem, da bo sveta stolica po vojni popravila krivico, ki se je zgodila češkemu ljudstvu in njegovi duhovščini.

Za Zahradnikom govorijo poslanci Maixner, dr. Stojan, Lukavski, Zenker, dr. Straucher, Glöckel, Hock, Miklas in dr. Benkovič. Dr. Benkovič je predlagal, naj se dostavi v predlogu nov člen, na podlagi katerega se samostojni duhovni pastirji oproste dolžnosti preskrbovati ali plačevati pomožne duhovnike. Vlada pa naj naredbenim putem vse potrebno ukrene, da dobe vsled tega prizadeti pomožni duhovniki stanu primerno minimalno plačo.

#### Govor poslanca Demšarja.

Od Jugoslovanskega kluba je govoril k vprašanju o zvišanju kongruje poslanec Demšar. Njegov govor je lepo javno priznanje naši duhovščini za njeno požrtvovalno delo v korist našega ljudstva med vojno in v korist države. Malo je narodov, kjer bi vladala med ljudstvom in duhovščino tako tesna zveza kot pri nas. Poslanec je v začetku svojega govora opozoril na dejstvo, da zasluga za vzdržanje v sedanjih vojni ne gre samo vojaštvu na fronti. Vzdržati so nam pomagali tudi junaki v zaledju za plugom in pri izvrševanju nebroja del, ki so omogočila armadi in prebivalstvu prehrano. V zaledju sta si stekla med to vojno posebne zasluge učitelji in duhovniki. Za materialno zboljšanje učiteljskega položaja je zbornica že povzdignila svoj glas in dovolila draginjsko podporo za leto 1917, za leto 1918 se mora storiti isto v najkrajšem času v polni meri. Država pa mora izkazati svojo hvaležnost tudi duhovščini in se zavedati, da pod neznosno draginjo trpi tudi duhovnik.

Jugoslavlani smo zvesti sinovi katoliške cerkve, ker samo pod varstvom neodvisnosti more cerkev vršiti svojo idealno nalogo. Kot demokratičen narod bomo nastopili vedno za pravice svoje duhovščine. Naša duhovščina pohaja po ogromni večini iz revnih slojev naroda — k tem spada tudi naš kmetski stan — in se svojega pokolenja tudi ne sramuje. Obratno: Ona živi vedno z veseljem v najtesnejšem stiku z ljudstvom in z njim je takorekoč zrastle. Ponosni smo nanjo. V najtežjih časih je bila ljudstvu zaščitnica in nosilnica kulture; tudi za gmetni položaj našega ljudstva si je pridobila neveljavih zaslug. (Odobranje.) Z ljudstvom je šla naša duhovščina v sreči in trpljenju. Med to vojno zlasti v trpljenju. Pomislimo samo, kaj je pretrpela naša duhovščina na Koroškem in štajerskem v zadnjih treh letih! Opljuvane, suvane in ozmerjane so gonili duhovnike v ječo — zakaj? Ker so bili zvesti svojemu narodu, ki je med to vojno izmed vseh avstrijskih narodov krvavel najhujše. (Tako jel) župnik Maierhofer je bil na fronti tri leta kot prostak in je bil odlikovan; župnik Fabiani od Sv. Lucije je padel izvršujoč svojo dolžnost.

Z ljudstvom je delila naša duhovščina tudi trpljenje zaledja. Tu ne govorim o dušebrižnem delu; a koliko je povzročila duhovščini vojna dela vsled pisanja matrik in tabel pri izplačevanju podpor! Duhovniki so sestavljali ljudem prošnje za dopuste, za oproščanje vojaščine, za podporo. Poznam župnika, ki je napisal med to vojno nad 1000 prošenj brezplačno. Še popir in kuverto je moral navadno sam dati.

Duhovniki so bili člani raznih komisij. Če je prišlo nastanjanje vojaštva, so morali posredovati duhovniki kot edini inteligentni, ki so razumeli jezik vojaštva. Pri tem se je zgodilo večkrat, da so padli v nemilost pri vojaštvu ali ljudstvu.

Kljub majhnim dohodkom je vojna uprava prihajala k duhovščini vedno z raznimi prošnjami za prispevke. Vsak mesec dobiva duhovščina pošiljatve od Rdečega križa s prošnjo, da se sprejmejo in plačajo; prispevati morajo duhovniki za slepe vojaše, za vdove in sirote, za voja-

ške in invalidne domove, sicer veljajo za nepatriotične. Odkod naj vzame duhovnik za to denar?

Posebno poglavje pa bi lahko pričeli s trpljenjem duhovnika bližje fronte. Kaj so ti gospodje, prav tako kot tudi civilni prebivalci, prestali, si more predstavljati samo tisti, ki je videl stvari od blizu. Omenjam le en slučaj župniku Hribarju v Zalemlogu je bila oprava deloma pokradena, deloma uničena; odnesli so mu krmo in živila; to mu je bila odškodnina za delo v prid državi.

Država mora pokazati, da to delo duhovščine tudi spoštuje. Gleda naj, da bo upravljala bolje posestva verskega zaklada, in ne bo ji treba skrbeti, kje bo dobila denar. Jugoslovanski klub stoji na stališču: Enaka pravica za vse! Zato bo glasoval za predlog. (Odobranje.)

Kot glavni govornik contra govori češki socialni demokrat Soukup, ki izjavlja, da bodo socialni demokrati glasovali proti ureditvi kongruje, ker so pristali načela ločitve cerkve od države. Govornik razpravlja o prehrani v Pragi. Med njegovim govorom pride do burnih prizorov med Čehi in Nemci, kojim načeljuje Wolf. Posl. Rydlo vrže Wolfu košček sladkorja, Wolf se hoče vreči na Rydla, poslanec Masata pahne Wolfu nazaj tako, da Wolf pada. Vihar traja dalje. Podpredsednik Simionoviči izreče poslancu Wolfu, Rydlu in Masati opomin.

Po govoru glavnega govornika pro Miklasa preide zbornica k glasovanju. Predloga o kongruji se sprejme z 209 glasovi proti 58 glasovom socialnih demokratov. Istotako spreminjalni predlogi poslanca Miklasa. Vs drugi izpreminjalni predlogi se odklonijo. Prihodnja seja jutri.

### Lamasch o gosposki zbornici.

O svojem govoru v gosposki zbornici je rekel profesor Lamasch uredniku »Pesti Naplo«: Seja avstrijske gosposke zbornice 28. februarja je bila tako živahna, kakor morebiti še nobena v pol stoletju, odkar gosposka zbornica obstoja. Govor bivšega krščanskega socialnega poslanca dr. Pattajja, ki se je zdaj prelevil v nemško nacionalno ekselencio, je izzval tako viharo odobravanje, kakršno se tam le malokdaj sliši. Govoril je res z vsemi govorniki sredstvi, s katerimi razpolaga na shodih izkušeni govornik z vsemi gledališkimi pripomočki — vkljuden sem in ne rabim zato primerneje izraziti — predstavitelja tragedije. Govor bi bil seveda bolj primeren v kakem drugem okviru, kakor v prvi zbornici našega parlamenta, a visokorojeni gospodje, ki so visoko priplezali, se na to niso ozirali in so s svojim pritrdjevanjem pretresavali zrak tako, kakor tega ni delalo tisto občinstvo, ki so ga sklicevali dr. Pattai in tovariši na ljudske shode, da propagirajo »Siegfriedena«. Občinstvo je namreč, četudi je dr. Pattai nasprotno trdil, njegove tendence tako odločno odklanjalo, da so v svoji državniški modrosti grof Thun-Salm, knez Karel Auersperg in dr. Pattai opustili nadaljne shode na Dunaju in na deželi. Krik je dosegel višek, ko sem jaz govoril. Liki toča so padali medklici, ki so se pričeli, preden sem še kak stavek zaključil; torej še prej, preden je korona znala, kaj da hočem povedati.

Ker sem, če izvezam to, kar sem povedal o Alzaciji Loreni, povedal le to, kar sem mesca junija in oktobra 1917 že povedal in so to takrat sprejeli z molkom in so deloma tudi pritrdjevali sklepom, da so se o demonstraciji proti meni prej dogovorili in da morebiti osti niso naperili toliko proti meni, kolikor proti neki drugi smeri. Precej uvodoma sem rekel, da se strinjam z resolucijo, za katero sem tudi z večino glasoval za trajni, zagotovljeni, častni mir, da natančno izpolnujemo naše zvezne dolžnosti in za zaupnico grofu Czerninu. Zaupal sem mu, ker je ponovno izjavljal, da se zavzema za sporazumni mir brez aneksij in kontribucij in da jamči, da se vojska zaradi naših aneksijskih namenov ne bo niti eno uro podaljšala. Ker je zbornica govoru dr. Pattajja za »Macht« in »Siegfriedena« pritrdjevala in moja izvajanja za sporazumen mir prekričala, je za dobila zaupnica Czerninu čudno razlago, kakor da bi bil naš zunanji minister zapustil politiko, ki jo je bil cesar v svojem odgovoru na papeževo noto proklamiral. Grofa Czernina so tako, kar gotovo sam obžaluje, postavili v slabo luč nasproti inozemstvu in zelo otežkočili pot k splošnemu miru. Zelo obžalujem, ker je gosposka zbornica, v kateri sedi toliko vplivnih osebnosti, nastopila proti sporazumnemu miru, po katerem koprne vsi narodi naše monarhije, z izjemo najekstremnejše stranke enega samega teh narodov, ki ga po zelo zanesljivih poročilih vedno bolj žele tudi na Angleškem in v Ameriki. V Angliji se vedno bolj utrjuje nazor, če pripori Amerika sporazumno zmagajo, bi bil angleški prestiž za vse čase posebno v naselbinah uničen. Amerika se pa šele zdaj zaveda, s kakšnimi silami bi morala nastopiti, da reši sporazum iz nolažaja. ki

vsekakor ni sijajen. Zadnje Wilsonove poslanice bi zelo rade našle pameten izhod obema strankama iz samomorilnega uničevalnega boja. Sodelovati more pri tem delu na naši strani le naša monarhija, pred vsem naš cesar, o katerem je nedavno rekel nek ameriški državnik, da je edini vladar, ki se v vojski ni omadeževal in kateremu povsod zaupajo. Taki nastopi, kakršen se je pojavil dne 28. m. m. v gosposki zbornici, pa dela ne olajšajo ne cesarju in tudi ne njegovemu odgovornemu ministru. Upam, da tega nastopa v inozemstvu ne bodo višje cenili kakor se cenijo doma, kjer je gosposka zbornica izgubila veliko na ugledu, ker visokorodni gospodje v taki dobi, ko žrtvuje velika množica ljudstva premoženje in kri, noče ničesar slišati o omejitvah svojih lovov in hlevov svojih konjedirkačev in pridržuje krmo, ki je potrebna koristni živini, namenom razkošja.

### Politične novice.

+ Dr. Seidler in nujna interpelacija Jugoslovancov. Dunaj, 13. marca. Ministrski predsednik je povabil za jutri ob 9. uri dopoldne zastopnike vseh strank k posvetovanju, na katerem bo dal pojasnila o varstvu pomladnega obdelovanja polja. Upajo, da bodo vsled izjave ministrskega predsednika Jugoslavlani umaknili svojo nujno interpelacijo. Istotako bosta podala ministrski predsednik in domobranski minister izjavo glede starejših letnikov.

+ Jugoslavlani in odpust starejših letnikov. Domobranski minister pl. Czapp je poklical k sebi dr. Korošca in viteza Pogachnika ter ju prosil, naj umakneta svoje stališče glede odpusta 42 do 50 letnih. Dr. Korošec je odgovoril, da Jugoslavlani tega ne moremo storiti že z ozirom na dogodke, ki so se vršili na našem jugu ob izbruhu vojne.

+ Poljsko kolo. Dunaj, 13. marca (K. urad). V današnji plenarni seji Poljskega kola je poročal poslujoči predsednik Kendzior o pogajanjih z ministrom za deželno brambo glede odpušitve starejših črno-vojniških letnikov. Poljski člani brambnega odseka imajo popolnoma prosto roko. Člani ustavnega odseka so dobili navodilo, naj glasujejo proti ustanovitvi sanitetnega odseka, ker bi posegal ta odsek v kompetenco deželnih oblasti. Kolo je naprosilo Kendziorja, naj vodi še nadalje posle Poljskega kola do definitivne ureditve predsedniškega vprašanja.

+ Ogrska delegacija bo, kakor se poroča iz Budimpešte, vpoklicana konec marca, najkasneje pa začetkom aprila na Dunaj. Pred vsem bodo zborovale delegacije; plenarne seje bodo po veliki noči.

+ Nemškutarski kranjski junker denuncira. Grof Barbo, kočevski poslanec in graščak na čisto slovenski zemlji, katerega oče je bil še navdušen Slovenec, je šel v družbo nemških ovaduov, kar se seveda popolnoma ujema z nazori potomca plemiške rodbine italijanskega imena. V družbi z Marcklom, Dobernigom, Waldnerjem, Hofmannom in Einspinnerjem je denunciral seveda zaradi jugoslovanske deklaracije slovensko duhovščino in učiteljstvo, češ da agitira za podpise za jugoslovansko deklaracijo z nečednimi in nedostojnimi sredstvi. Navedeni nemški denuncianti so v tej zadevi vložili interpelacijo, v kateri natolcujejo, da se deluje za podpise pod pretezo, da gre žito, ki ga morajo oddajati, v Nemčijo in da naj podpisujejo, da ne bo potrebno žita oddajati. In taki budalosti nasede nemškutarski dolenski grof. Dalje navaja junker z Dolenjskega, da pripovedujejo na Štajerskem, da se bo, če se jugoslovanska država ustanovi, vrednost denarja dvignila in da se bodo zvišale cene potrebščin. In grof denuncira dalje: Drznejše se celo trditi, da je cesar že pritrdil državi, za katero Jugoslavlani nastopajo. Dalje pripovedujejo, da vpliva pri nabiranju podpisov duhovščina in učiteljstvo posebno na žene in otroke. Na koncu koncev vprašujejo ministra, če je o teh rečeh poučen; denuncianti priporočajo ministru, naj poizveduje seveda z žandarji in s policaji in o uspehu poroča zbornici. Zadnji grofov in njegovih tovarišev vzdihljaj je pa, da naj minister precej ustavi agitacijo za pobiranje podpisov, češ da je to nevarno notranjemu miru in obstoju monarhije. Denunciranje kranjskega nemškutarskega grofa in njegovih soovaduov le dokazuje, kako da se Velenemci Jugoslavije, ki prihaja, boje.

Preki sod v Dalmaciji. Notranji minister je sporazumno s pravosodnim ministrom z dopisom z dne 7. marca 1918 razglasil preki sod za sodne okraje Budva, Ercegovi, Kotor in Perast in za davčne občine Strmica, Plavno, Oton, Radiljevac in Podjene sodnega okraja Knin.

+ O cenzuri. Dunajski »Fremdenblatt« piše o cenzuri med drugim: »Kar napravlja danes cenzuro tako neukusno, je njena brezsmotrenost in brezmiselnost. Pogosto smo imeli priliko brati v javnosti izraze, ki bi se z ozirom na njihov namen in predvsem z ozirom na učinek, katerega se iz datave moralo pričati«.

kovati, morali zapleniti. Na drugi strani se pa trdovratno konfiscirajo najbolj nedolžne stvari iz enostavnega vzroka, ker spadajo slučajno v eno izmed mnogih cenzurnih odredb, ki bodo sedaj kmalu prav tako številne, kot so prehranjevalne odredbe. Cenzurni predpisi ne bodo cenzurnim potrebam nikdar zadostovali, dokler bo njih izvršitev v rokah ljudi, ki niso sposobni za to tako težavno službo.

**+ Resnično poročanje prepovedano.** »Arbeiter-Zeitung« piše dne 13. t. m.: Cenzura proti parlamentu. Cenzura je prepovedala objavljati sledeče govore iz današnje zbornice seje: Govore poslancev Baxa, Benkoviča, Lasockega, Liebermanna, Rudolfa Müllerja, Singaliewicza. Objaviti se smejo le po največji meri povzrojenem »poročilu državnozbornske korespondence«. Sledeče interpelacije se sploh ne smejo objavljati: Franciška Soukupa o izplačevanju vzdrževalnih rodbinam črnovojnikov, ki so na sumu, da so dezertirali; Korošca o gredem postopanju z vojniki pri brzojavnem polku v Lilienfeldu; Korošca o groznem postopanju s prebivalci v okupiranih ozemljih Italije. »Arbeiter-Zeitung« na konec konca vprašuje: »Koliko časa namerava poslanska zbornica to nesramnost še mirno prenašati? Od 9. junija do 7. marca je cenzura popačila 99 govorov in interpelacij. V prepovedi se vedno navaja, da se sme ta ali drugi govor objaviti le po poročilu korespondence državnega zbora, ki v interpelacijah navaja le vsebino ali jih tudi niti ne navaja. »Arbeiter-Zeitung« se sklicuje na § 28 tiskovne postave in opozarja, da konfiskacije resničnih poročil o razpravah državnega zbora niso postavne. Parlament poziva, naj v tej zadevi napravi že enkrat red.

**+ Parlament in cenzura.** Cenzura je prepovedala, da bi se objavili govori poslancev Baxa, Benkoviča, Lasockega, Liebermanna, Rudolfa Müllerja, Singaliewicza. Vsi ti govori so bili govorjeni v seji dne 13. marca. Toliko govorov en sam dan konfisciranih — to je dovolj jasna slika sedanjih avstrijskih razmer!

**+ Avstrija in Nemčija.** Pod tem naslovom smo prinesli dne 12. t. m. notico o senzacionalnem članku znanega dr. Friedjunga, ki ga je ta objavil v listu »Vossische Zeitung«. Bili smo konfiscirani. K tej konfiskaciji pripominja »Arbeiter Zeitung«: »Zastoj se vprašujemo, kakšen zmisel ima taka konfiskacija. Nemška javnost in tudi inozemstvo bo dovolj zvedelo o trditvah gospoda Friedjunga iz berlinskega lista. Razen tega so praški časopisi, tudi nemško češki, stvar že reproducirali. Prepoved nima nobenega zmisla, je morda že preklicana; to so pač... načela cenzure!« Prav tako malo zmisla je imela konfiskacija v Ljubljani. Kdor je hotel članek brati, ga je lahko bral v originalu v svoji kavarni.

**+ Hauser tajni svetnik.** Po glasovanju za štirimesečni provizorij je bil načelnik zveze nemških krščansko-socialnih poslancev imenovan za tajnega svetnika. K temu imenovanju pripominja »Arbeiter-Ztg.«: »Poroča se, da so podelili posl. Hauserju čast tajnega svetovalca. Precej odlikovan za skromen začasni proračun: g. pl. Seidler je dobil briljante k velikemu križcu Stefanovega reda, gospod Hauser — za en sam govor! — naslov ekscelenca. Kaj bi se šele zgodilo, če bi se bil dosegel celo redni državni proračun? Dostojanstvo gospoda Hauserja se seveda znatno zniža, če se sliči, da zadobi tudi ljubljanski šusteršič...«

**+ Proti jugoslovanski državi.** Mestna občina Velikovec se je v svoji izredni seji izjavila proti ustanovitvi jugoslovanske države.

**+ Vsenemci o nas.** »Alldeutsches Tagblatt« divja zaradi izjave ministrskega predsednika, da se bo jugoslovansko vprašanje moralo rešiti. Po zlobnih napadih na dr. Kreka, dr. Korošca in knezoškofa Jegliča piše list z ozirom na Seidlerjevo izjavo: Avstrijska vlada misli, da mora Jugoslovane posebej poplačati. Priznati hočemo, da so se jugoslovanske čete — izjeme (slučaj Pivko) so bile tudi tu — prav hlabro zadržale v vojski. Iz tega pa še nikakor ne sledi, da bi se njim na ljubo omajala država in da bi se jim vrglo zato pravadno stalno naseljeno nemštvo, da ga požro. Če že hočejo Jugoslovane v taki meri poplačati za zvestobo, moramo vprašati, kaj naj potem dobe Nemci za svoja dejanja? V Avstriji je tudi nemško vprašanje in tudi to se mora rešiti. Iz svoje kože si ne bomo pustili več rezati jermenov, o tem je gospod ministrski predsednik lahko prepričan in naj se pri podajanju rok našim poslancem in pri sprejemanju njihovih poklonov nikar ne udaja sladki nadi, da bo nemško ljudstvo spremembo ustave požrlo. Za nemško ljudstvo vzhodne marke vsekakor obstoji tudi jugoslovansko vprašanje, to pa obstoji v zanikanju vseh nepravilnih in nesramnih jugoslovanskih zahtev. — Ti stavki dovolj označujejo vsenemško politično mišljenje.

**+ Anglija se ne ukloni.** V članku dne 6. t. m. izvaja »Morning Post«: Anglija se ne more sprijazniti z ligonarodov in s

svetovnim tribunalom, ker bi inozemstvo Anglijo nadzorovalo. »Naj se li Anglija ukloni,« piše list, »če bi tribunal razsodil, da španska upravičeno zahteva Gibraltar, Italija Malto, Arabci Aden, Američani Kanado in Kitajci Honkong?«

**+ Varčevanje v upravi Nemčije.** V glavnem odseku nemškega državnega zbora zahtevali, naj upravi armade in mornarice kolikor mogoče varčujeta. Zastopnik vojnega ministrstva je izjavil, da so izdatke že izdatno znižali.

**+ Uvoz živil in krmil iz Ukrajine.** V prehranjevalnem odseku državnega zbora je predsednik urada za prehrano dal pojasnilo o uvozu živil in krmil iz Ukrajine. Z Nemčijo smo se pogodili za ključ, ki je za žito 1:1, za druga živila 6:4. Dana je možnost, da bomo krili potrebsčine živil in krmil, ki jih imamo do jeseni. Za izpeljavo uvoza sta se ustanovili dve mesti, v Braili in Lvovu, ki sta obe pod vojaškim vodstvom. O blagu, ki se bo uvažalo, o cenah, o načinu dobave itd. se bodo še pogajali. V ta namen bo šla v soboto pod vodstvom grofa Forgacha komisija v Kijev.

**+ Wilson o evropskem mirovnem vprašanju.** »Central News« poročajo iz Newyorka: Ameriški senat je naprosil Wilsona, naj še enkrat prouči vprašanje, če je v Evropi mir mogoč! Wilson je odgovoril, da ga je enako tudi Anglija naprosila in pristavila, da mu prepusti popolno prostost. Wilson je poslal v Evrono dva senatorja, enega člana vlade in polkovnika Houseja, da se pouče o položaju.

**+ Ultimatum Irceve angleški vladi.** »Morning Post« javlja, da je stavila irska stranka vladi ultimatum glede na homerule. Stranka odklanja vsa nadaljnja priznanja glede na homerule in nastopi, ko poteče stavljeni rok z najostrejšo opozicijo.

**+ Za prefekta propaganda je imenoval papež,** ker je umrl kardinal Serafini, kardinala Rossuma.

## Vojna poročila.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. marca. Uradno: Avstrijske in nemške čete stoje pred Odeso.

V Benečiji sta dve skupini avstrijskih bojnih letal, da se maščujeta nad sovražnimi letalskimi napadi, napadli italijansko letališče severovzhodno od Mestre. Napadene so bile štiri za polet pripravljene sovražne skupine; naši letalci so metali bombe z višine 300 do 50 m in jih močno obstreljevali s strojnimi puškami. Italijanska letalska lopa se je zrušila. Naši letalci so se vrnili polnoštevilno in med povratkom bombardirali Treviso in strelske järke ob Piavi.

Na tirolski fronti je nadporočnik Linke v zračnem boju premagal 20. sovražnika.

Načelnik generalnega štaba.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. marca. Veliki glavni stan: **Zapadno bojišče:** V mnogih odsekih je zvečer oživel artiljerijski boj. Pozvedovanje je ostalo živahno. Pri obrambi belgijskega napada vzhodno od Nieuporta smo ujeli 1 častnika in 30 mož. Pri podjetjih vzhodno od Zoonebeke in južozapadno od Fromelles smo ujeli 23 Angležev in Portugalcev.

V Champagni so zahodnopruske stotnije po močni artiljerijski pripravi vdrele v francoske järke vzhodno od Prosnesa, porušile sovražne naprave in se z 90 ujetniki vrnile v lastne črte.

Krepko pozvedovanje v zraku je privelo do ljutih bojov. Včeraj smo sestrelili 19 sovražnih letal in dva privezana zrakoplova. Ritmojster baron Richthofen je prioboril svojo 64., poročnik baron Richthofen svojo 28. in 29. zračno zmago.

Na vzhodu: Nemške in avstrijske čete stoje pred Odeso.

**Macedonija:** Pri Makovu v ovinku Črne Francozi vsled našega napada že nekaj dni močno streljajo s topovi.

**Z italijanskega bojišča** nič novega. Ludendorff.

Nemci v Odesi.

Nemške čete so vdrele v Odeso.

Z drugih bojišč nič novega.

Nov zračni napad na Anglijo.

Berlin, 13. marca. Uradno: Naša mornariška zračna skupina je ponoči od 12. na 13. t. m. z dobrim uspehom napadla utijene kraje in vojaške naprave v Humberju in v grofiji York. Zrakoplovi so trčili na močno vojaško obrambo, ki pa napada ni mogla zadržati. Vsi zrakoplovi so se vrnili nepoškodovani. Poveljeval je zopet fregatni kapitan Strasser. Med poveljniki, ki so že večkrat poleteli na Angleško, zaslužijo, da se imenujejo rezervni korvetni kapitan Bröhl, kapitanski poročnik Ehrlich (Herbert), stotnik Manger in kapitanski poročnik pl. Freudenreich. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

London, 13. marca. (K. u.) Reuter: Uradno: Eden ali dva sovražna zrakoplova sta danes pozno zvečer napadla obal pri Yorkshire. Poroča se, da je padlo ne-

kaj bomb na celino. O izgubah in o škodi še niso poročali. Napad še traja.

London, 13. marca. Uradno: Pri zračnem napadu je bilo ubitih 20 in ranjenih 40 oseb. Sodijo, da je pod razvalinami še en mrlič.

**Letalni napadi na Neapelj in na Benetke.**

Lugano, 13. marca. Italijanski listi poročajo, da Neapelj niso napadli z letali, marveč da so metali bombe v mesto iz zrakoplova, ki se je pripeljal čez Split, Kotor in Drač. V Neapelju so našli 16 mrtvecev in 50 ranjencev.

Lugano, 13. marca. »Giornale d'Italia« javlja: Odkar je izbruhnila vojska, so vrgli v Benetke 1100 bomb, a mesto ni veliko trpelo.

Lugano, 13. marca. Vojni minister je odstavil poveljnika zračne obrambe v Neapelju Foggia in Termolija in uvedel preiskavo. V Neapelju so še vedno prestrašeni in preplašeni. Pri pogrebu žrtve je bila udeležba velikanska, na pokopališču je govoril župan profesor Presutti. Rimljani so tudi zelo preplašeni. Oblasti so razglasile navodilo, kako naj se postopa v slučaju zračnih napadov. »Osservatore Romano« poroča, da so tudi v Vatikanu varnostne odredbe ukrenili.

**Pred novimi boji.**

Rotterdam, 13. Angleški državniški so izjavili v zbornici, da se v kratkem prično na vseh frontah odločilne vojaške operacije. Sodijo, da se prične ofenziva na zahodni fronti in v Palestini, nato pa v Italiji in v Makedoniji.

## Japonci v Sibiriji.

Tokio, 12. Havas: V seji poslanske zbornice je več poslancev vprašalo, če so zavezniki Japonsko naprosili, da odpošlje v Sibirijo vojaške. Zunanji minister Motono je vprašanje zanikal. Rekel je, da se še pogajajo, a da bi obvestila o tem ne bila primerna. Voditelj opozicije je obžaloval, ker vlada v tako kritičnem trenutku zastopnikom ljudstva ne zaupa. Priporočal je, naj se v Rusiji vojaško nastopi, a postopajo naj pravično. Ministrski predsednik grof Terauchi je izjavil: Vprašanje, če se odpošljejo čete v Sibirijo, še ni odločeno. Vlada postopa skrajno previdno in premišljeno.

Stockholm, 13. Iz Vladivostoka se poroča: Japonci so pričeli s tehničnimi pripravi, da nastopijo v Sibiriji. Na tisoče kitajskih delavcev gradi ponoči in podnevi nove železnice iz Vladivostoka v dve smeri. Na progi, ki vodi v Irkutsk in v Tobolsk, grade drugi tir. Japonsko časopisje molči in niti z besedico ne omenja, da Japonska nastopi v Sibiriji.

Geni, 13. »Petit Parisien« poroča iz Washingtona: Predsednik Wilson bo v svoji poslanici izjavil, da Amerika ne soglašja z nastopom Japonske.

## Pismo iz Zagreba.

Pri nas na Hrvatskem se prilike nikakor nočejo urediti. Čim dalje, tem huje je, in ne mine dan, da ne bi občutili močne roke, ki skuša udušiti vsak svobodni dih. Ako bi bilo to pod kako drugo vladno, naj bi še bilo, toda pod takozvano koalicijsko vladno, ki se rada nazivlje demokratično-narodno, se vsaka šikana stokrat huje občuti. Nekaj iz strahu pred frankovci, a nekaj po peštanskih ukazih tlači koalicija neusmiljeno vse, kar bi moglo dati povod za krepkejši izraz misli o jugoslovanski edinosti. Tako je bil te dni ustavljen list »Glas Slovenaca, Srba in Hrvata« za osem dni, vse pod pretvezo, da ogrožava interese vovejanja. Druga stvar je ta, da se je prepovedala uprizaritev »Kraljeviča Marka« v gledališču o priliki Preradovićeve slavnosti, tretja in najhuja pa ta, da se bo po vsej priliki potlačila slavnost sama. Odbor je vsekakor izdal neki vodeni komunike, v katerem naznanja, da uradna prepoved ni bila izdana, vendar pa nikjer noče jasno izjaviti, da se bo slavnost na vsak način vršila. Nazadnje se takemu postopanju ni čuditi, ko je predsednik odbora veliki župan, eden organov koalicije, ki stoji na stališču, da je treba »nagodbo z Ogrsko varovati kakor očesno zenico«. Iz pisanja uradne »Riječi« se da spoznati, da bo slavnost izostala. List že v nekaj številkah pripravlja javnost, da se slavnost opusti in odgodi na poznejši čas, češ da se bo mogla tedaj dostojneje izvršiti. Jasno je, da se išče le lepa oblika, kako bi se slavnost preprečila, ne da bi jo bilo treba naravnost prepovedati in bi si tako koalicija prihranila nov greh. Naš Krišković je nekje zvedel, da so gospe in gospodične sklenile priti na slavnost v slovenskih narodnih nošah, slišal je, da se pripravljajo velike manifestacije za jugoslovansko idejo in vse to ga je tako prestrašilo, da premišljuje in snuje, kako bi preprečil slavnost samo. Reče pa ob tem pozablja, da bi utegnil v gonji za lisico izgnati volka. V tem se pa narod po ogromni večini ne da zavesti s pravega in edino rešilnega pota, ker še vedno vsak dan prihajajo izjave posameznikov, korporacij in zastopstev, v katerih se izjavljajo za dunajsko deklaracijo. In naj se uradni čit-

nitelji še toliko prizadevajo proti temu gibanju, vse te mahinacije bodo doživele strahovit fiasko. Tla so sondirana in sedaj se začne z gradnjo in uresničenjem misli same. V tem organizatoričnem delu se bodo složno združili vsi tisti ki čutijo, da mora priti do preobrata, in sicer do preobrata na boljše. Tako Starčevićeva stranka prava kakor tudi katoliški, za enkrat še ne organizirani krogi se bodo vneto lotili dela, da zberejo narod v krepke vrste. Vsekakor se poslednji že pripravljajo na živo akcijo in složen nastop.

Ravno sedaj je čas, da se gradi dalje na tem, kar se je bilo tekom tolikih let zgradilo. Tolažljivo je dejstvo, da so tudi Srbi začeli pomalem opuščati napačne predsodke o ponovnih preganjanjih proti njim, ako bi se začeli aktivneje gibanja na političnem poprišču. Danes tudi oni čutijo potrebo splošne narodne koncentracije in solidarnega dela z ostalimi jugoslovanskimi brati. To gibanje se opaža posebno med bosenskimimi Srbi, ki se zavedajo, da bi padla nanje težka odgovornost, ako bi se vsled njihove pasivnosti razvile stvari na škodo naroda. Nam vsem je danes kompas delo in ravnanje Jugoslovanskega kluba na Dunaju, v katerega stavi hrvatski narod velike nade. Ker so gotovi življenjske proračuneno zlohotnostjo hoteli izrabiti zadnje glasovanje za Seidlerjev proračun, veselo se, češ, da je prišlo do neke zapreke, se je smatrala »Hrvatska država« prisiljeno, da pred celim narodom izreče vodstvu Jugoslovanskega kluba in njegovemu vrednemu in vnetemu načelniku dr. Korošču zahvalo za odločno in vstrajno ravnanje. Tako je moralo umolkniti vse tisto tajno šepetanje, ki je imelo edini namen, v kalnem ribariti.

Dočim se doma razmere polagoma ustaljujejo in kristalizirajo, je pa daleč od domovine padel dr. Franko Potočnjak. Hrvatska vlada je namreč prejela uradno obvestilo, da je bil dr. Franko Potočnjak povodom zadnjih nemirov proti boljševikom v Petrogradu ubit. Bil je eden najizrazitejših članov inozemskega »Jugoslovanskega odbora« ter je zadnji čas izvrševal službo vseučiliškega profesorja v Petrogradu. Kot narodni revolucionar se je vrgel v vrtnice velike revolucije. Začel je izpodkopavati boljševike, toda to svoje delo je plačal z življenjem. Hrvatsko časopisje je iz umljivih razlogov samo suho registriralo njegovo smrt, dočim se je njegov nemirni duh upokojil na hladnem pločniku velikega Petrograda v široki Rusiji.

Etna.

## Ljubljanska aprovizacija.

a Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje na izkaznice za krompir v petek, dne 15. t. m. in v soboto, dne 16. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeno je ta-le red: v petek, dne 15. popoldne od 2. do 3. ure štev. 1 do 200, od 3. do 4. ure štev. 201 do 400, od 4. do 5. ure štev. 401 do 600. V soboto, dne 16. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure dopoldne štev. 601 do 800, od 9. do 10. ure štev. 801 do 1000, od 10. do 11. ure štev. 1001 do 1200, popoldne od 2. do 3. ure štev. 1201 do 1400, od 3. do 4. ure štev. 1401 do konca. Vsaka oseba dobi 2 kg kilogram stane K 1.50.

a Špeh za VI. okraj štev. 251 do 550. Stranke VI. okraja z nakazili za mast št. 251 do 550 prejmejo špeh v petek, dne 15. t. m. popoldne na Poljanski cesti 15. in sicer od 4. do 5. ure. Stranke odločno opozarjamo, naj po 5. uri več ne prihajajo po špeh. Kdor zamudi določeno uro, ne prejme špeha.

## Liubljanske novice.

Ij Slov. kat. izobraževalno društvo Selo-Udmat-Moste vabi k prireditvi, ki se vrši v nedeljo, dne 17. marca 1918 ob 4. uri popoldne v društvenem domu. Spored: Slovenka sem, pesem; Moj narod, govor; Planinarica, slov. narodna pesem; Mati in sin, deklamacija; Na tujih tleh, pesem; Lojzika, drama v štirih dejanjih. Zamorčki, šaljiv igrokaz.

Ij Umrl je včeraj po daljšem hiranju v 52. letu starosti gospod Josip Longyka, črkostavec v Zvezni tiskarni v Ljubljani. Pogreb se vrši v petek ob 2. uri popoldne iz hiše na Prulah št. 6. N. v m. p.!

Ij Občni zbor »Vzajemne zavarovalnice« proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov« bo dne 26. marca 1918 ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih na Dunajski cesti.

## Dnevne novice.

— Podaljšanje vojaških dopustov. Vojno ministrstvo razglasa v soglasju z ministrstvom za deželno brambo uradno: Svoječasno objavljeno 14dnevno podaljšanje dopustov se nanaša na tiste osebe od armade na bojišču, katerih dopust je potekel 10. marca ali prej. Za tiste, katerih dopust poteče po 10. marecu, ta odredba ne velja.

— Zlati jubilej doktorstva. Naš list je minulo leto povedal, da teče petde-

eto leto, odkar je gospod kanonik in dekan dr. Gregorec pri Novi cerkvi blizu Celja, bivši državni poslanec, dne 25. sušca 1868 dosegel doktorsko čast. 12. t. m. je torej duševno in telesno še krepki gošpod slavil zlati jubilej doktorstva. Še mnoga leta!

— **Pogreb črnogorskega princa Mirka.** Truplo črnogorskega princa Mirka se je začelo dne 14. t. m. popoldne pokopalo na dunajskem centralnem pokopališču. Cesar Karel je bil pri pogrebu navzoč. Princa so pokopali z vojaškimi častmi.

— **Odbor za Krekov spomenik** je imel sejo 12. marca 1918 ob 5. popoldne; predsedoval ji je pisatelj Detela. Razpravljalo se je o Krekovem nagrobnem spomeniku. Odbor naprosi dr. Cankarja, duhovnega svetovaleca Dostala, dr. Kimovca, gospodično Kobilčev, ravnatelja dr. Mantuanija in gospoda Zormana, da blagovolje prevzeti mesto v razsodišču, ki bo presojal osnutke o dr. Krekovem spomeniku. Rok, do katerega se morajo poslati osnutki za Krekov nagrobni spomenik, poteče 31. marca t. l. Osnutki naj se pošiljajo na naslov: Rihard Jakopič, Ljubljana, Turjaški trg št. 2. Odbor je tudi določil navodila razsodišču. O novem natečaju za dr. Krekov spomenik v Ljubljani se bo obravnavalo v prihodnji seji. — Na Krekovi akademiji, katero priredi Glasbena Matica 11. in 14. aprila 1918 v Unionovi dvorani, bo govoril 11. pisatelj Finžgar, dne 14. pa urednik Smodej iz Celovca. — Odbor je nato ugotovil besedilo pravil »Društva Krekova ustanova«, ki si bo stavilo naloge, da se postavi na Krekovem grobu spomenik, dalje spomenik v Ljubljani in upravlja Krekova ustanova za podporo slovenske mladine na visokih šolah. Pravila nameravane društva se predložijo oblasti, da jih potrdi. — Odobrilo se je poročilo blagajnika Zaplotnika: dohodkov 101.477 K 62 vin., izdatkov 1262 K 31 vin., ostane 100.208 K 31 vin. — Prihodnja seja bo 17. aprila 1918 ob 5. popoldne v »Abstinentu«.

— **Političen jedilni list.** Fremdenblatt poroča iz Budimpešte z dne 12. t. m.: V narodni kazini se je vršil danes zvečer banket, ki ga je priredil Nikolaj pl. Szemere. Povabljenih je bilo okoli 100 oseb, med njimi ministrski predsednik dr. Wekerle, grof Tisza, grof Julij Andrássy, predsednik magnatske zbornice, predsednik politične zbornice Szász, minister Popovics, grof Apponyi, grof Serenyi, grof Esterházy, Vazsonyi, princ Windischgrätz, grof Zichy in drugi. Izvzemši grofa Tisze in ministra Vazsonyja so prišli vsi povabljeni. Jedilni list se je glasil: Narodna juha à la Wekerle, mrzla riba à la Tiszovo polivko, Szekelsko zelje à la Ugron, cesarski kos à la Apponyi, ponvičnik à la Barkoszy, Andrassijeva pečena, Esterházyjeve svačkovske pastete, sadje, kava in pijače Nikolaja Szemere. — Na jedilnem listu je bila pripomba, da gostitelji ne pričakuje nobenih napitnic. Pri pečeni so razdelili med goste tiskano napitnico s podpisom Szemere s sledečo vsebino: »Častiti prijatelji, priznati Vam hočem, zakaj sem Vas zvalil semkaj: Citirati Vam moram stavek Tökölyja: »Nevarnost spravi mnogo ljudi pod en klobuk.« Skupna nevarnost je med nas zasejano boljševiško svetovno gibanje. Pred zunanjimi sovražniki nas je varovala naša hrabra armada in naš zvesti nemški zaveznik. Proti boljševikom se moramo sami braniti. V zadnji uri Vam govorim. Gre za usodo Ogrske. Imam pa samo eno prošnjo: O vprašanju volivne pravice nečemo razpravljati.« — Družba je ostala skupaj zelo prijetno razpoložena do politične ure.

— **Brežice.** Vsled potresa poškodovana frančiškanska cerkev v Brežicah je znotraj popolnoma popravljena. Služba božja v tej cerkvi se bo začela na praznik sv. Jožefa ob 10. uri popoldne.

— **Smrt poljskega zgodovinarja.** V soboto je umrl v Varšavi v starosti 79 let slavni poljski zgodovinar Tadeusz Korzon.

— **Mesto venca na krsto** svojemu odborniku g. Oroslavu Bricu je darovala »Gospodarska zveza« 600 K za slovenske oslepele vojake v Gradcu.

## Primorske novice.

p Poštna vest. Z dnem 26. marca t. l. se zopet odpre poštni urad Gradiška za pisemsko pošto v številni službeno in zasebno rekomandacijo ter za denarni (poštno-nakaznični in poštno-hranilnični) promet in za promet z vrednostnimi pismi.

p Umrli je na Bledu devetletna Pavla Ličar, doma iz Solkana.

## Koroške novice.

k Odmevi v našem vilajetu. Zadnji dogodi v državnem zboru so našli seveda tudi pri naših nemških sodeželanah primerne odmeve. Dočim se je »Reichspost« hudovala nad klicem dr. Zahradnika o »Pirovi zmagi« vlade pri glasovanju o računskem provizoriju, označuje tudi gl.

silo naših Vsenemcev »Freie Stimmen« ta izid kot pravcato Pirovo zmago in še pravi, da se težkoče zopet pojavijo, ko pride do novega glasovanja. Kliče zato na pomoč »nemško-nacionalni duh«, ki naj, seve po njihovem, reši Avstrijo razsula. Glede ustavne reforme, o kateri je govoril dr. Seidler, jim je seve po volji, da naj se osamosvoje češki Nemci, da bi pa imeli dobiti tudi koroški Slovenci kaj pravice, jim ne gre v glavo. Celo tista megle na avtonomija v starih mejah dežel po izpovedi »Fr. St.« ne sme veljati za Koroško! Stara pesem: Nemcu in nemškutarju vse — Slovencu nič!

k Nagle smrti je dne 5. t. m. umrl v Celovcu ravnatelj deželnega zavoda za slepce Rupert Mayer. Ko je stopil v kavarno in odložil površnik, se je mrtev zgrudil na tla. Zadel ga je kap. Slovel je kot glasbenik. — Isti dan je tam umrl nagle smrti 43 letni stavbenik Fel. Teich.

k Osebnostne novice. Vadniški učitelj g. Ant. Kovačič je imenovan za glavnega učitelja na c. kr. učiteljsku v Celovcu. — Prestavljena je učiteljica M. Varh iz Bilčova v Tigrče. — Za definitivnega veroučitelja na celovski gimnaziji je imenovan g. dr. Jurij Jäger, doslej suplent.

k Razno. Karte za meso so sklenili v kratkem vpeljati za Celovec in Beljak; zdaj ko bo mesa itak kmalu povsem zmanjkalo. — Iz kavarne »Drava« v Beljaku so tatovi odnesli različnega blaga v vrednosti nad 3000 kron. — V Meiseldingu se je ustrelil ugledni posestnik Fl. Söfman po domače Cehner. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. — Oddajo kruha so ustavili v Celovcu, ker je zmanjkalo moke. Namesto kruha dajejo ljudem ajdovo moko.

— **Pri glavobolu, napetosti v spodnjem delu telesa, zoper bolečine v križu in težave v prebavi,** kar vse povzroči lenivo odvajanje, se pojavi pri porabi naravne »Franz-Josef« grenčice kmalu dobrodejna olajšava s povišanim tekom.

— **Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru** se prične dne 3. aprila 1918 novi tečaj za stenografijo, strojepisje, pravo-pisje, računstvo v zvezi s knjigovodstvom, lepopisje, slovenščino in nemščino. — Tečaji trajajo šest mesecev. Prospekti za stonj. Maribor, Viktringhofgasse 17.

Baden pri Dunaju  
**SANATORIUM GUTENBRUNN**  
physikal.-diätet. zdravišče 1. vrste.  
Zdravnik vodje: Dr. v. Aufschneider, ces. svetnik  
dr. Podzhradsky. 360

### Za 3 m ade prašičke

7 tednov stare, se dá nekoliko spodnjega usnja.  
Ponudbe na **OBRATNO KREDITNO ZADRUGO**,  
862 Sodnijska ulica, Ljubljana.

### Lepo meblovana soba

z električno razsvetljavo se oddá.  
**GRUBERJEVO NABREŽJE ŠT. 6.**

**IZGUBIL** je vojak-invalid v četrtku na glavnem kolodvoru  
listnico z vrednostjo 800 K.

Poštteni najditelj naj jo oddá proti nagradi na državno policijo.

Tužnim srcem naznanjam prežalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in sotočarjem, da je moj preljubi soprog, nad vse skrbni oče, dobri brat in stric gospod  
**Josip Longyka**  
črkostavec »Zvezne tiskarne«  
po kratki, zelo mučni bolezni, prejemši sv. zakramente, v starosti 52 let v sredo, 13. marca, ob pol 10. uri popoldne mirno v Gospodu zaspal.  
Pogreb draga ranjkega bode v petek, 15. marca, popoldne ob 2. uri iz žalnega doma na Prulah št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.  
Sv. maše-zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba.  
V Ljubljani, dne 13. marca 1918.  
Leopoldina Longyka roj. Kinkel, soproga.  
Elko, Jožko, Anica, Mici, Mirko, Tonček, otroci.  
Ana Longyka, sestra.  
Marija Longyka, nečakinja.

Vdani v voljo Vsemogočnega naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem, da je naša srčno dobra mati in tašča  
**Elizabeta Slana roj. Rihar**  
danes zjutraj ob ¼6. uri, lepo pripravljena z večkratnim prejemom sv. zakramentov, po dolgotrajni mučni bolezni v starosti 87 let mirno zatisnila zemsko oči.  
Pogreb draga ranjkega bode v petek, dne 15. marca, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 52 na pokopališče pri Sv. Križu.  
Nepozabno mater priporočamo pobožni molitvi.  
V Ljubljani, dne 14. marca 1918.  
Ivan Slana, kroj. mojster, Franc Slana in Matevž Slana, sinovi.  
M. Angela Slana, karmeličanka, hči.  
Marija Slana roj. Kuntarič, sinaha.  
Josip Slana, vnuk.

Umrl je včeraj naš ljubljene  
**Marijan**  
v nežni starosti 6½ leta.

Pogreb se vrši v petek, dne 15. t. mes., ob 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.  
Ljubljana, dne 14. marca 1918.

Dr. Josip Šmajdek, c. kr. profesor na učiteljsku, oče.

Valentina, mati.  
Bruno, bratec.

## Zahvala.

Povodom smrti blagopokojne gospe

**Joze Grčar roj. Strgar**

žolskega ravnateljice vdove v Radovljici

ki je umrla dne 11. marca t. l., ob 1. uri popoldne v deželni bolnišnici v Ljubljani, se zahvaljujem v svojem in v imenu vseh sorodnikov za obilo spremstvo pri pogrebu, posebno gospodičnam učiteljicam z Gorenjskega.

Mirna, dne 14. marca 1918.

**Ivana Šmalc roj. Strgar**  
sestra.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem pretresljivo vest, da je naš iskreno ljubljani, dobri oče, oziroma brat, svak in stric, gospod

## Anton Zirc

trgovca in veleposestnika graščine Krupa v Belokrajini

v ponedeljek, 11. marca, nenadoma preminul v 47. letu svoje starosti.

Truplo nepozabnega pokojnika se v četrtek, 14. marca, ob 4. uri popoldne v grajski kapeli svečano blagoslovilo ter prepelje na pokopališče sv. Duha v Semiču. Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Krupa, 12. marca 1918.

Žalujoči ostali.

## Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega soproga oziroma očeta, brata in strica, gospoda

## Oskar Gaberščika

za poklonjene vence ter za obilo udeležbo pri pogrebu izrekajo svojo globokočutečo, srčno zahvalo

Žalujoči ostali.

Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v soboto, dne 16. marca t. l., ob 7. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

**IZGUBIL** se je v nedeljo zvečer od kavarne »Mali Slon« do Sela 41

**POVRŠNIK.**

Poštteni najditelj naj ga odda proti nagradi g. Ant. Zažar, Selo 41.

Sprejme se za polnevno delo v stavbeni pisarni moška ali tudi ženskega moža

Ponudbe na IV. OGRN, LJUBLJANA, Gruberjevo nabrežje št. 8.

KUPI SE

čebelnjak s panji vred.

Najraje v ljubljanski okolici. — Ponudbe na upravo lista pod št. 860.

**HRVAT-JUGOSLOVAN**, 27 let, prijetne zunanosti, trgovsko in splošno naobrazen, uradnik v veleindustrijskem podjetju z letnim dohodkom 10 tisoč kron, želi znanja v svrhu skorajšnje ženitve z gospico jugoslovanske ideje, vesele in vedre naravi, ki bi se znala gibati v težkem položaju narodne borbe, v kateri se nahajamo. — Le obširne neanonimne ponudbe, po možnosti s sliko, na naslov: Maksimilijan Vrček, Gjorgijeva ulica 19, Zagreb. — Diskrecija zajamčena s slovansko častjo.

## Podružnice Slov. Straže na delo!

**OBRABLJENE** čevlarske, mizarske, ključavničarske, kovaške **PILE** se sprejme v pletovitev. Kje, pove uprava Slovenca pod števil. 808, ako se priloži znamka z odgovor.

**VALENCE**

za tapetniško obrt sprejme

**J. ČERNE**

Dunajska cesta št. 28. 674

Zmožna in zanesljiva

**kavarniška blagajničarka**

se sprejme takoj ali s 1. aprilom. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod blagajničarka 838.

## Kuharica

išče službe.

najraje v kakem župnišču; gre tudi v Istro. — Ponudbe na upravo lista pod št. 801.

## Proda se nov gepelj

za poljedelce po jako nizki ceni. Poizve se pri Franc Ravberju, Marije Terezije cesta št. 6, Ljubljana. 831

50 jajčkov onemu, ki oskrbi novoporočenecema za takoj ali za majev termin **stanovanje** v sredini mesta, obstoječe iz kuhinje in ene ali dveh sob. — Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 843.

Zamenjam nekaj zavrtkov finega hercegovinskega cigaretnega tobaka za pšenično moko.

Dam tri zavrtke za 2 kilograma. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 827.

Proda se štiri leta star

**KONJ**

težak in lep. Poizve se pri Al. Zormannu, Ljubljana, Stari trg 32.

**STAREJŠI HLAPEC** za oskrbovanje govedi in **MLADENIČ** za vožnjo z volji se sprejmeta na večje posestvo. Prosta hrana in stanovanje ter plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod št. 823.

## Išče se ženska

k starejšemu gospodu, ki zna kuhati, prati, gospodinjiti in delati na vrtu. Znanje nemškega jezika potrebno. — Ponudbe: Kar! Valli, vila Valli, Jesenice, Gorenjsko.

Proda se izborno

## moško kolo

(pripravno za dirkanje) s torpedom, približno 11 k težko, z izvrstno, skoraj še novo, pred vojsko nabavljeno pneumatiko. — Na ogled v Spodaj šiški, Celovška cesta 91, 1. nadstropje, levo (v hiši g. Zormana) od 3. do pol 5. ure. 833

## Kislo vodo „Silva vrelce“

## žganje in vino

razpošilja **A. Oset, p. Guštanj, Koroško**  
**Kupim steklenice in zamaške.**

## Obvestilo.

Uljudno naznanjam cenjenim damam v Poštojni in njeni okolici, da se s 17. marcem zopet odpre

**modni salon za damske klobuke**

Malland 201.

Trgovina bode odprta tri dni v tednu: na delja, ponedeljek in torek.

S točno postrežbo se še v nadalje priporoči **P. RECKNAGEL nasled.**

Proda se

**hiša z vrtom**

na Duplici pri Kamniku. Hiša je dvonadstropna in ima 9 stanovanj, je pripravna za obrtnika, ker se bo lahko dobila električna moč za gonila in razsvetljavo. Proda se tudi vsa zaloga lesa in neizdelanega pohištva, v vrednosti okoli 100.000 kron. V najem se odda ali pa tudi proda vse drugo tovarniško poslopje s parnim kotlom, parne sušilnice, sušilnica na ogenj ter žaga, vse z opravo in modeli. — Natančnejša pojasnila daje tovarna na Duplici, pošta Kamnik.

**Srbečico**

garje, lišaje in vsakovrstne kožne bolezni odstranja zanesljivo in naglo **Bernsteinovo mazilo** brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteinovo milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar **Aleksander Gerš, Nagykörs 30, Ogrsko.** 366

## Razglas.

Náčelstvo Ljudske posojilnice v Ljubljani je soglasno sklenilo odložiti jamstvo **dežele Kranjske**. — Ker je deželni odbor kranjski z odlokom dne 18. februarja 1918 št. 14.160/17 pritrdil naši nameri, opozarjamo one vlagatelje, ki bi s prenehanjem deželne garancije ne bili zadovoljni, da lahko svoje vloge tekom 3 mesecev dvignejo. — Koncem leta 1917 so znašale vloge pri Ljudski posojilnici K 33.694.231.04.

V Ljubljani, dne 5. marca 1918.

**NACELSTVO LJUDSKE POSOJILNICE.**

Odgovorni urednik: **Mihail Moškerc**